

Høringsuttalelse om forslag til endring i statsborgerloven - krav om at søkere mellom 18 og 67 år skal beherske et minimum av norsk muntlig og bestå en test i samfunnskunnskap

Viser til høringen om forslag til endring i statsborgerloven. Frist for høringen er 24.01.2015. Kristiansand kommune er bedt om å uttale seg om forslagene. NAV Kristiansand har utarbeidet høringsuttalelsen.

Hovedinnholdet i de foreslåtte endringene er å innføre krav om 1) bestått prøve i samfunnskunnskap, 2) bestått norskprøve på A2 nivå og 3) pålagt gjennomføring av norsk- og samfunnskapsopplæring gjennom introduksjonsloven.

NAV er storleverandør av offentlig velferd, og er også den mest sentrale aktøren i forhold til arbeidslinja. Vi registrerer at flere av våre brukere med norsk statsborgerskap trenger tolk i møte med NAV og andre offentlige instanser. Å mangle norsk språk vil i hovedsak si at man diskvalifiserer til deltakelse i norsk arbeidsliv og i andre viktige sosiale arenaer i Norge hvor det snakkes norsk. Mange av disse personene har tilleggsproblematikk med mer eller mindre diffuse eller svær tydelige diagnoser som gjør det svært vanskelig for dem å gjennomføre tradisjonell norskopplæring.

Vi oppfatter at forslaget er en styrking og justering av eksisterende regelverk hvor målsettingen er å tydeliggjøre den enkeltes ansvar om å ta aktiv del i sin integreringsprosess og utføre sine plikter. For å kunne være en aktør i eget liv og samfunnet forøvrig forutsettes både gode norskkunnskaper og samfunnskunnskap som viktig for integreringen. Den foreslåtte lovendringen kan bidra til å gi et insentiv for innvandrere til å tilegne seg grunnleggende ferdigheter innen norsk og samfunnskunnskap. Dette vil være positivt med tanke på at flyktninger skal kunne delta i arbeids- og samfunnsliv.

Likevel vil det alltid være personer som av ulike grunner ikke vil klare kravene til denne deltakelsen. For en del flyktninger vet man at faktorer som eksilutfordringer, analfabetisme, manglende arbeidserfaring, familiesituasjon, alder, fysisk/psykisk helse har stor betydning for deres muligheter til å tilegne seg ny kunnskap.

En etisk utfordring kan være et lovverk som stiller like krav til ulike mennesker for å kunne bli norsk statsborger. Dette kan i verste fall være toneangivende for et sorteringssamfunn hvor personers evner, bakgrunn og ulike forutsetninger danner grunnlag for om du er «verdig» norsk statsborgerskap eller ikke.

På den annen side handler statsborgerskap blant annet om et grunnleggende fellesskap og verdier. Dersom man innvilger statsborgerskap til personer som ikke deler dette fellesskapet eller verdiene kan man kanskje risikere at statsborgerskapet blir uthulet som begrep og innhold. Hvorvidt språk på A2-nivå og 50 timers samfunnsfag er de mest treffsikre kriteriene for statsborgerskap er vi ikke helt sikre på.

Vi har ordninger for varig oppholdstillatelse som vil gjelde for personer som ikke får norsk statsborgerskap. Statsborgerskap bør ikke erstatte ordningen med varig oppholdstillatelse, og det bør ikke gå automatikk i å få norsk statsborgerskap. Vi må sikre at vi ikke diskriminerer mennesker ut i fra evner. De som bør ekskluderes fra norsk statsborgerskap gjennom ny lovgivning er de som ikke består prøvene fordi de ikke prioriterer opplæringen sin; de som ikke evner gjennomføringen eller prøvene bør vurderes ut i fra unntaksbestemmelser eller annen type tilrettelegging.

Kristiansand kommune er positiv til de foreslåtte lovendringer med de anmerkninger som er anført her.

Med vennlig hilsen

Wenche P. Dehli

Wenche P. Dehli

Helse- og sosialdirektør

Andreas Stangenes
Fagleder